

Ludwig van Beethoven (1770-1827): Κουαρτέτο εγχόρδων αρ.4 σε ντο ελάσσονα, έργο 18

Το 'Κουαρτέτο σε ντο ελάσσονα αρ.4, ορ.18' είναι το τελευταίο από το σύνολο των έξι Κουαρτέτων ορ.18. του L.v. Beethoven. Σε αντίθεση με άλλα κουαρτέτα του, δεν βρέθηκαν προγενέστερα σχέδια του έργου. Ενδεχομένως, όπως υποστηρίζουν μελετητές, αυτό να σημαίνει ότι το κουαρτέτο βασίστηκε σε γενικότερα μουσικά σχέδια που ο Beethoven είχε αρχειοθετήσει πριν πάει στη Βιέννη. Είναι το μόνο κουαρτέτο του ορ.18 σε ελάσσονα κλίμακα και μάλιστα στη ντο ελάσσονα, μία τονικότητα που ο Beethoven ξεχώριζε ανάμεσα σε όλες τις ελάσσονες. Στο πρώτο μέρος, το πρώτο θέμα υπόκειται σε μια πολύχρωμη επεξεργασία, ενώ το δεύτερο θέμα πηγάζοντας απευθείας από το πρώτο, δημιουργεί μια σχεδόν μονοθεματική φόρμα σονάτας. Η άμεση σχέση των δύο τμημάτων οδηγεί σε μία σχεδόν τραγική κατάληξη, με επιστροφή στην ελάσσονα μετά από έντονη θεματική επεξεργασία. Το δεύτερο μέρος του κουαρτέτου, απαλείφει την ένταση που δημιουργήθηκε στο προηγούμενο μέρος και ο Beethoven εδώ πρωτοτυπεί με ένα δεύτερο μέρος *Andante Scherzoso* με έμφαση στην πολυφωνική γραφή. Στην έκθεση παρουσιάζεται ένα φουγκάτο, το οποίο εξελίσσεται σε τρίφωνη αντίστιξη ξεκάθαρων και όμορφων μελωδικών γραμμών. Στο τρίτο μέρος, ένα κλασικό μενουέτο, κυριαρχούν οι συγκοπές και ένας φωτεινότερος χαρακτήρας. Ακολουθεί το τρίο, κατά τα πρότυπα του Haydn, ενώ η επανάληψη του μενουέτου ως κλείσιμο του τρίτου μέρους, γίνεται σε πιο γρήγορο τέμπο, αποτελώντας ακόμα μία καινοτομία του Beethoven στα αρχικά του κουαρτέτα. Το πολύχρωμο και ζωηρό Ροντό, παρουσιάζει ένα τσιγγάνικο θέμα με πολλές λυρικές εναλλαγές, ενώ οι παιχνιδισμοί μεταξύ μείζονας και ελάσσονας αντιπροσωπεύουν μία μάχη που εκτείνεται μέχρι τις τελευταίες γραμμές μιας ενθουσιώδους Coda, όπου ο Beethoven αναμειγνύει το δράμα με το χιούμορ αφήνοντας μία αισιόδοξη αίσθηση, κόντρα στον τραγικό χαρακτήρα της τονικότητας.

Johannes Brahms (1833-1897): Κουιντέτο με πιάνο σε φα ελάσσονα, έργο 34

«Πρόκειται για ένα έργο ανυπέρβλητης ομορφιάς», έγραφε ο Hermann Levi στον J. Brahms αφού μελέτησε το τελικό κείμενο, το οποίο αποκρυσταλλώθηκε στην τελική του μορφή μέσω μιας περιπετειώδους διαδρομής, ξεκινώντας από *Κουιντέτο εγχόρδων* με δύο βιολοντσέλα (με άμεση επιρροή από το *Κουιντέτο εγχόρδων με δύο βιολοντσέλα σε ντο μείζονα* του F. Schubert), συνεχίζοντας ως σονάτα για δύο πιάνο, καταλήγοντας, με παρεμβάσεις και συμβουλές από τον Joseph Joachim και την Clara Schumann, στο διάσημο *Κουιντέτο για πιάνο σε Φα ελάσσονα*. Συγκεκριμένα, ο Joseph Joachim συνέστησε στο Μπραμς να

τροποποιήσει τη γραφή των εγχόρδων θεωρώντας ότι ο τρόπος που τα αντιμετώπισε ο Brahms στην πρώτη απόπειρα του κουιντέτου υπερέβαινε κατά πολύ τις δυνατότητες των οργάνων. Στο πρώτο μέρος (*Allegro*) τα οχτώ αρχικά μέτρα στηρίζουν θεματικά ολόκληρο το μέρος, μέσα από ιδιοφυείς αντιστικτικές και ρυθμικομελωδικές μεταμορφώσεις, δίνοντας μια αίσθηση συνεχόμενης αβίαστης ροής, περνώντας τη μουσική γραμμή από όργανο σε όργανο και καταφέροντας τελικά να συνδυάσει αριστοτεχνικά όλα τα παρουσιαζόμενα μοτίβα. Στο δεύτερο μέρος (*Andante*) ο Brahms παρουσιάζει ένα εμπνευσμένο *ιντερμέτζο*, όπου η διαυγής μελωδική γραμμή του πιάνου συνοδεύεται διακριτικά - σχεδόν ντροπαλά - από τα έγχορδα, δημιουργώντας έντονη αντίθεση με τις ισχυρές αντιστικτικές γραμμές του πρώτου μέρους. Στο μεσαίο τμήμα του μέρους επικρατούν φωτεινότερες γραμμές με γλυκές και ανυπόμονες εξάρσεις, που οδηγούν σταδιακά στο αρχικό θέμα με ανεστραμμένους ρόλους μεταξύ πιάνου και εγχόρδων, δημιουργώντας μια αίσθηση ονειρικού ρεαλισμού. Το *Scherzo* συνεχίζει το κουιντέτο με μια δυναμική, θυελλώδη, σαρωτική μουσική αναζήτηση. Και πάλι το αρχικό θέμα, παρουσιαζόμενο με συγκοπές, εξελίσσεται με ιδανικό τρόπο, δημιουργώντας ένα "σφιχτό" εμβατήριο. Το ενδιάμεσο τρίο συμβάλλει με ηρωική διάθεση στην συντήρηση αυτής της δύναμης με γενναίες ρυθμικομελωδικές τροποποιήσεις, οδηγώντας και πάλι στην αναπόφευκτη ορμή του *Scherzo*. Μετά το σαρωτικό τρίτο μέρος, ο Brahms ξεκινάει το φινάλε του τέταρτου μέρους, ως μια σκιάδη ανάμνηση του τρίτου Κουαρτέτου Ραζουμόφσκι του Μπετόβεν. Μετά από την ατμοσφαιρική εισαγωγή, το τσέλο παρουσιάζει ένα παιχνιδιάρικο θέμα σε ένα μοτίβο που θα κυριαρχήσει. Στη συνέχεια το μεσαίο τμήμα σε μορφή Ροντό παρουσιάζει το θέμα μπλεγμένο με αναμνήσεις της ομιχλώδους εισαγωγής με δραματικές εναλλαγές μεταξύ έντασης και λυρισμού. Ως coda, ο Brahms συνδυάζει σε ένα καταγιστικό φινάλε όλες τις προηγούμενες μουσικές ιδέες που μέσω συγκρούσεων οδηγούνται σε ένα μνημειώδες κλείσιμο του έργου.

Νίκος Κυριόσογλου,
πιανίστας-υποψήφιος διδάκτορας του Τ.Μ.Ε.Τ.

Τις μουσικολογικές αναλύσεις των έργων των συναυλιών του κύκλου «Κυριακάτικα Πρωινά» έχουν επιμεληθεί οι φοιτητές του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κουαρτέτο εγχόρδων xPause

Το κουαρτέτο εγχόρδων xPause αποτελείται από τους μουσικούς της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης Χριστίνα Λαζαρίδου, Μικέλ Μιχαηλίδη, Θανάση Σουργκούνη και Γιάννη Στέφο, οι οποίοι συναντώνται για να μετατρέψουν την κοινή τους αγάπη για τη μουσική σε δημιουργία. Το σύνολο έχει στο ενεργητικό του πλήθος συναυλιών στην Ελλάδα και στην Κύπρο, μεταξύ των οποίων οι εμφανίσεις στα 46α Δημήτρια, στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, καθώς και στο παγκόσμιο συνέδριο της ISME. Στόχος του συνόλου είναι η ανάδειξη δημοφιλών έργων από όλες τις μουσικές περιόδους. Το ρεπερτόριο του κουαρτέτου εγχόρδων xPause εκτείνεται σε έργα τόσο της κλασικής και ρομαντικής περιόδου, όσο

και σε έργα της νέας δημιουργίας, μετρώντας ήδη πολλές πρώτες εκτελέσεις έργων Ελλήνων συνθετών.

Νίκος Κυριόσογλου (πιάνο)

Ο Νίκος Κυριόσογλου σπούδασε Πιάνο με τους Φανή Καραγιάννη, Νίκο Τασόπουλο και Τατιάνα Παπαδοπούλου, αποκτώντας Δίπλωμα με Άριστα Παμψηφεί και Α' Βραβείο από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, ενώ είναι επίσης απόφοιτος των Σχολών Πιάνου του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και της Ανώτατης Μουσικής Ακαδημίας του Φράμμπουργκ. Έχει μελετήσει με κορυφαίους πιανίστες όπως οι Alan Weiss, Gilead Mishory, Lazar Berman, Roberto Szidon, Pi-Hsien Chen, Δόμνα Ευνουχίδου.

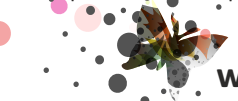
Έχει βραβευθεί σε πανελλήνιους και διεθνείς διαγωνισμούς πιάνου και έχει συνεργαστεί με σημαντικούς καλλιτέχνες και μουσικά σύνολα, συμπεριλαμβανομένων των Rainer Moog, Rudolf Koelman, János Starker, Adriana Contino, Young-Chang Cho, Denis Bourgiakov, Christoph Henkel, Δημήτρη Πάτρα, Δημήτρη Χανδράκη, Orpheus Soloists, dissonArt ensemble.

Εμφανίζεται τακτικά σε ατομικά ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου σε πόλεις της Ελλάδας, καθώς και σε Γερμανία, Γαλλία, Πορτογαλία, Βουλγαρία, Αγγλία, Σκωτία, Κύπρο. Έχει συνεργαστεί ως σολίστ με την Ορχήστρα του Κ.Ω.Θ., τη Συμφωνική Ορχήστρα της Ακαδημίας του Φράμμπουργκ, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, ενώ είναι ιδρυτικό μέλος της Ορχήστρας Δωματίου "Contra Tempo".

Έχει ηχογραφήσει για την ΕΡΤ, την EBU (European Broadcasting Union), το Radio France και το MEZZO, ενώ ζωντανές ηχογραφήσεις του έχουν μεταδοθεί από τα Radio Polskie, NRK (Norsk Rikskringkasting), Sveriges Radio, MR3- Bartók Rádió, Radio Romania και από την εκπομπή "Young Talent of the Year" 2010 του BBC3.

Είναι Σύμβουλος Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού του Φεστιβάλ Πιάνου Θεσσαλονίκης. Εργάζεται ως καθηγητής πιανιστικής συνοδείας στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ενώ διδάσκει πιάνο στο Ωδείο "Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης".

Είναι Σύμβουλος Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού του Φεστιβάλ Πιάνου Θεσσαλονίκης. Εργάζεται ως καθηγητής πιανιστικής συνοδείας στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ενώ διδάσκει πιάνο στο Ωδείο "Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης".

www.tssso.gr

Επιμέλεια εντύπου: Νίκος Κυριακού
Σχεδιασμός: ARTCORE
Εκτύπωση: ThessPrint

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Ακούτε κάθε Τρίτη 18:00-19:00 την εκπομπή Η Κ.Ω.Θ. ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ με τον Θανάση Λαζαρίδη από τον 9,58 fm και το Γ' Πρόγραμμα

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΑ ΠΡΩΙΝΑ

Κουαρτέτο εγχόρδων xPause & πιάνο

10 Απριλίου 2016

Κουαρτέτο εγχόρδων xPause

Χριστίνα Λαζαρίδου (βιολί)

Μικέλ Μιχαηλίδης (βιολί)

Θανάσης Σουργκούνης (βιόλα)

Γιάννης Στέφος (τσέλο)

Νίκος Κυριόσογλου (πιάνο)

Πρόγραμμα:

Ludwig van Beethoven: Κουαρτέτο εγχόρδων αρ.4 σε ντο ελάσσονα, έργο 18

Johannes Brahms: Κουιντέτο με πιάνο σε φα ελάσσονα, έργο 34

Ώρα έναρξης: 12:00

Αίθουσα Συναυλιών Κ.Ο.Θ. «Σόλων Μιχαηλίδης», Λεωφ. Νίκης 73

Είσοδος 8€

Προπώληση εισιτηρίων: Εκδοτήριο Κ.Ο.Θ. στην πλατεία Αριστοτέλους, τηλ. 2310 236990 & από το www.tssso.gr

